

**UCHWAŁA NR XXXI/256/2021
RADY MIEJSKIEJ W DOBCZYCACH**

z dnia 10 marca 2021 r.

**w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2021 rok.**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2019 r. poz. 2277 ze zm.) i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.) Rada Miejska w Dobczycach uchwała co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2021 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Dobczyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Dobczycach

Małgorzata Jakubowska

Załącznik do uchwały Nr XXXI/256/2021
Rady Miejskiej w Dobczycach
z dnia 10 marca 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY DOBCZYCE
NA 2021 ROK**

**URZĄD GMINY I MIASTA DOBCZYCE
Rynek 26, 32-410 Dobczyce
www.dobczyce.pl**

SPIS TREŚCI

I	Wprowadzenie.....	3
II	Podstawy prawne Programu.....	3
III	Charakterystyka gminy Dobczyce.....	4
IV	Diagnoza istniejących problemów społecznych na terenie gminy Dobczyce	7
	1. Alkoholizm.....	8
	2. Narkomania.....	15
	3. Przemoc w rodzinie.....	16
	4. Problemy w środowisku szkolnym	21
	5. Przemoc rówieśnicza	28
	6. Cyberprzemoc	29
	7. Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno-gospodarcze	29
V	Zasoby, które mogą mieć wpływ na ograniczenie problemów uzależnień w gminie Dobczyce.....	31
VI	Ewaluacja Programu	32
VII	Cele Programu	35
VIII	Źródła finansowania Programu	36
IX	Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	37
X	Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	37
XI	Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.....	39
XII	Informacje uzupełniające.....	39

I WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2021 rok, zwany w dalszej treści „Programem” przedstawia zadania własne gminy, zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).

Program i został opracowany na podstawie wspólnej diagnozy dot. problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy i Miasta Dobczyce oraz innych problemów społecznych, których rozpoznanie jest niezbędne do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobczyce na lata 2021-2027, zwanej w dalszej treści „Strategią”. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Dobczyce przeprowadzona na potrzeby opracowania Programu i Strategii została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej we wrześniu 2020 r. Program jest opracowaniem nawiązującym do Strategii. Jego cele i zadania są spójne z zapisami ujętymi w Strategii.

Program zakłada realizację zadań w trudnym okresie, zdominowanym przez stan epidemii COVID-19, uwzględniając obowiązek zachowania dystansu społecznego oraz zmianę funkcjonowania różnych instytucji i placówek, w tym miejsc pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

II PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.),
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 956 ze zm.),
4. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021, poz. 183),
5. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 ze zm.).

III CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Dobczyce to gmina miejsko- wiejska, położona w województwie małopolskim, w powiecie myślenickim. Graniczy z 6 gminami: od zachodu z Myślenicami i Sieprawiem, od południa z Raciechowicami i Wiśniową, od wschodu z Gdowem a od północy z Wieliczką. Gmina Dobczyce położona jest na obszarze 66,4 km².

Do gminy należy 13 sołectw: Bieńkowice, Brzączowice, Brzezowa, Dziekanowice, Kędzierzynka, Kornatka, Niezdów, Nowa Wieś, Rudnik, Sieraków, Skrzynka, Stadniki, Stojowice.

Rysunek 1. Gmina Dobczyce- sołectwa

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2019 r. gmina Dobczyce liczy 15 321 mieszkańców; z czego 50,30% stanowią kobiety (7 703), a 49,70% mężczyźni (7 618). Współczynnik feminizacji dla Gminy Dobczyce wynosi 101 (na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet). Biorąc pod uwagę ostatnie lata można zauważyć, iż z każdym rokiem liczba mieszkańców stopniowo wzrasta.

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2019

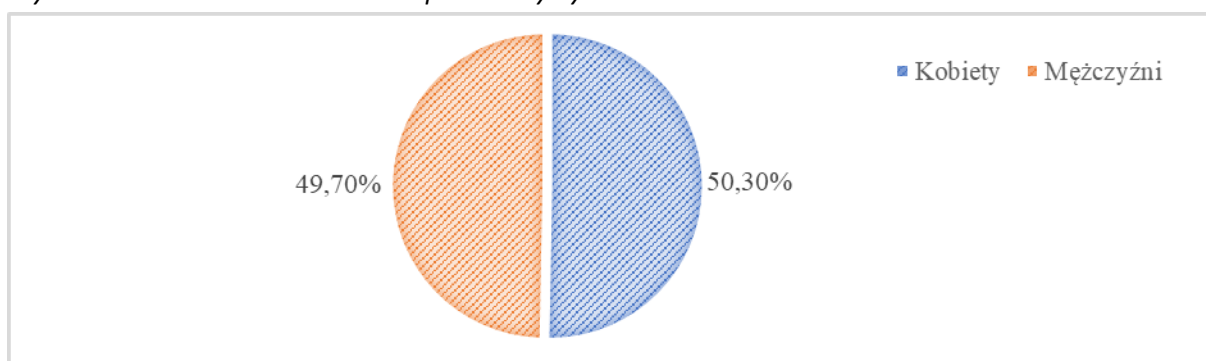

Tabela 1. Liczba mieszkańców w latach 2014- 2019

Jednostka terytorialna	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dobczyce – gmina						
Liczba mieszkańców ogółem;	15 114	15 168	15 197	15 227	15 272	15 321
w tym:	7 621	7 672	7 672	7 671	7 692	7 703
- Kobiety	7 493	7 513	7 525	7 556	7 580	7 618
- Mężczyźni						
Dobczyce – miasto						
Liczba mieszkańców ogółem;	6 449	6 442	6 434	6 425	6 434	6 427
w tym:	3 319	3 309	3 297	3 126	3 292	3 281
- Kobiety	3 130	3 133	3 137	3 299	3 142	3 146
- Mężczyźni						
Dobczyce - obszar wiejski						
Liczba mieszkańców ogółem;	8 665	8 726	8 763	8 802	8 838	8 894
w tym:	4 302	4 346	4 375	3 372		4 422
- Kobiety	4 363	4 380	4 388		4 400	4 472
- Mężczyźni				4 430	4 438	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku w gminie Dobczyce zarejestrowano 169 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 164 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi 5. W tym samym roku w gminie odnotowano 6 zameldowań z zagranicy oraz zarejestrowano 4 wymeldowania za granicę, w związku z czym saldo migracji zagranicznych wynosi 2.

Gminę Dobczyce cechuje dodatni przyrost naturalny, który na koniec 2019 roku wyniósł 56. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 3,67 na 1000 mieszkańców. Uściślając,

w 2019 roku w gminie odnotowano 171 urodzeń dzieci, w tym 43,90% dziewczynek i 56,10% chłopców. W tym samym czasie doszło do 115 zgonów, co odpowiada 7,53 zgonom na 1000 mieszkańców. Dodatni przyrost naturalny utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2014-2019

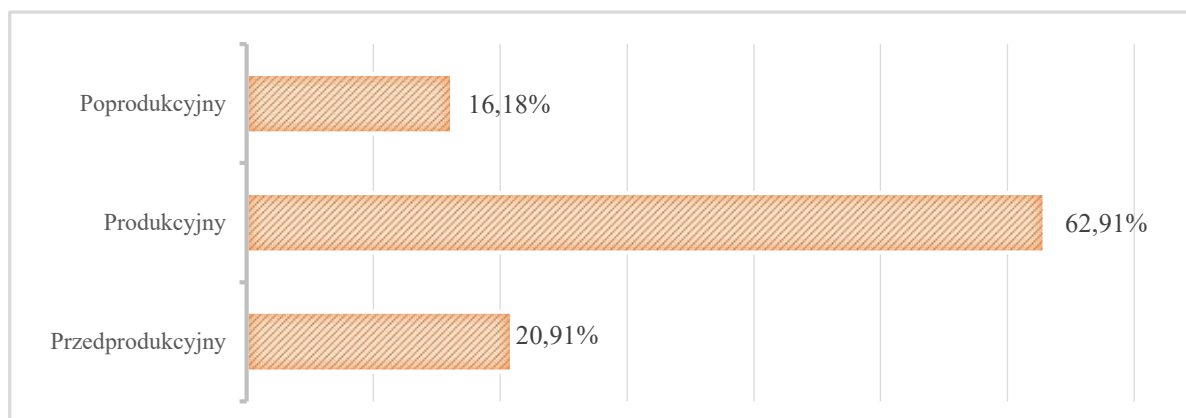
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Przyrost naturalny, ogółem w tym:	43	74	48	44	38	56
- Kobiety	23	42	13	18	11	18
- Mężczyźni	20	32	35	26	27	38
Urodzenia żywe ogółem, w tym:	172	189	179	180	169	171
- Kobiety	80	97	87	90	73	75
- Mężczyźni	92	92	92	90	96	96
Zgony ogółem, w tym:	129	115	131	136	131	115
- Kobiety	57	55	74	72	62	57
- Mężczyźni	72	60	57	64	69	58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane statystyczne na koniec roku 2019 wskazują, że 62,91% mieszkańców gminy Dobczyce jest w wieku produkcyjnym, 20,91% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,18% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla gminy Dobczyce jest równy 58,9. Jest on niższy w porównaniu do województwa małopolskiego (65,1) jak również w stosunku do całego kraju (66,7).¹

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica#>

IV DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY DOBCZYCE

Diagnoza problemów społecznych w gminie Dobczyc na potrzeby opracowania Programu i Strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej we wrześniu 2020 r. Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Dobczyce wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy Dobczyce na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań. Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych.

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie gminy Dobczyce. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 3. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Dobczyce

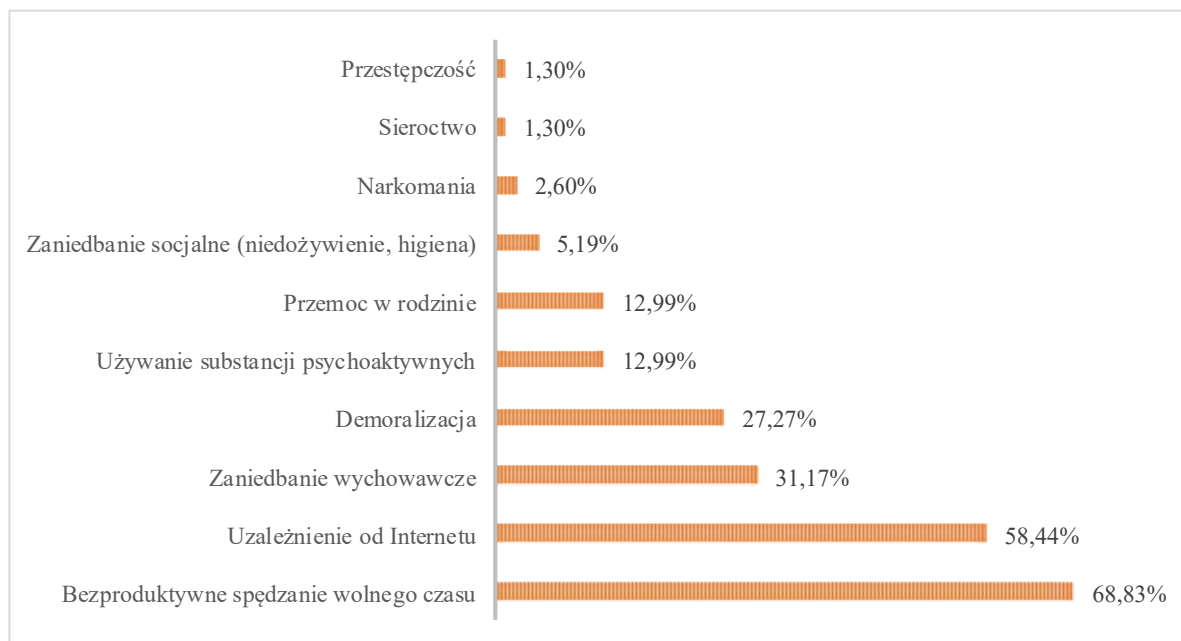
Problemy społeczne	Ważność problemu
Alkoholizm	3,16
Narkomania	2,40
Wzrost przestępczości	2,36
Nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	2,49
Bezrobocie	2,45
Ubóstwo	2,45

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,16. Stosunkowo wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Ważność pozostałych problemów, występujących na terenie gminy Dobczyce została oceniona przez mieszkańców na podobnym poziomie.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest bezproduktywne spędzanie czasu wolnego oraz uzależnienie od Internetu. Wielu respondentów zwróciło również uwagę na zaniedbanie wychowawcze i demoralizację. Liczne były także odpowiedzi wskazujące na przemoc w rodzinie oraz używanie substancji psychoaktywnych.

Wykres 3. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

1. Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tyś. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najczęściej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu.²

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

² <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/picie-ryzykowne-i-szkodliwe>

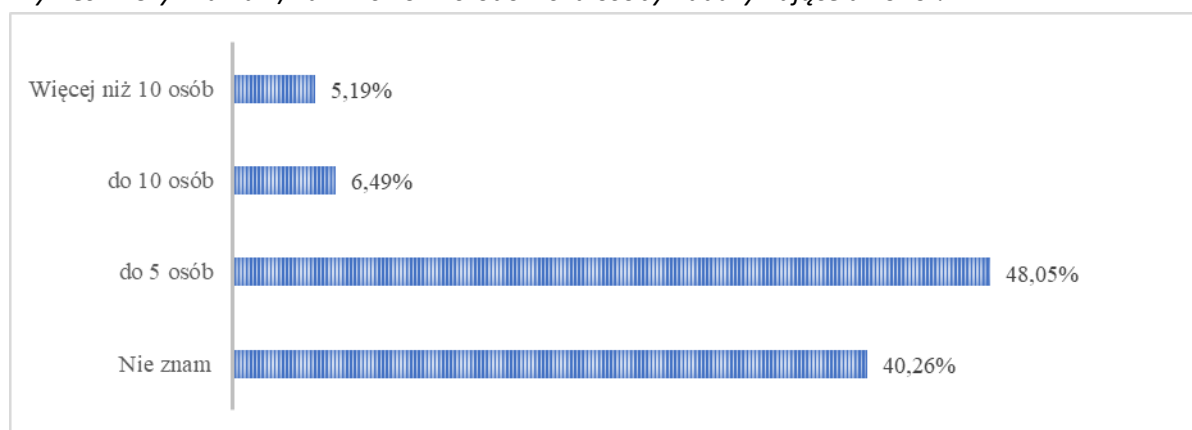
Tabela 4. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)	Polska 38,6 mln	Gmina Dobczyce 15 321 mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok.2% dorosłej populacji	ok. 242 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmażonkowie, rodzice)	ok. 4% dorosłej populacji	ok. 485 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% nieletniej populacji	ok. 128 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% dorosłej populacji	ok. 606- 848 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 323 osób dorosłych i 85 dzieci

Źródło: PARPA

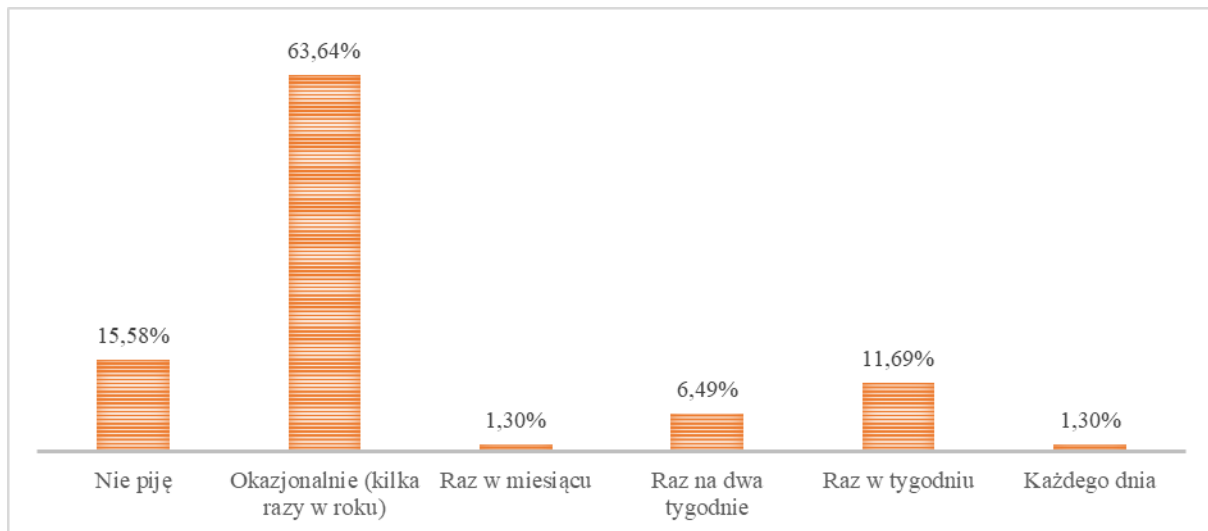
Dane z przeprowadzonej diagnozy społecznej wśród mieszkańców gminy Dobczyce wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Ponad 31,00% badanych stwierdziło, że jest to bardzo powszechny problem, z kolei 41,56% uznało, że są to nieliczne przypadki. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów potwierdzających znajomość w swoim otoczeniu osób nadużywających alkoholu, blisko 60,00% z nich przyznało, że zna takie osoby.

Wykres 4. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wskazują wyniki pozyskane w trakcie badania, 63,64% respondentów spożywa alkohol okazjonalnie, a najczęściej spożywanym napojem jest piwo, a w dalszej kolejności wódka i wino. 15,58% respondentów zadeklarowało abstynencję, natomiast pozostali ankietowani przyznali się do spożywania alkoholu raz w miesiącu lub częściej.

Wykres 5. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Blisko 30,00% ankietowanych potwierdziło, że spotyka się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców, w tym 25,97% zadeklarowało, że zdarzyło się to kilka razy, a 3,90% stwierdziło, że są to sytuacje bardzo częste. Nieco niepokojącym jest, iż ponad 10,00% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. 29,87% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Uwagę zwraca wynik wskazujący, iż tylko 22,08% respondentów zna instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom uzależnionym, a wśród nich wskazują Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Kluby AA np. „Zapora”, Punkt Konsultacyjny. Pozostałe 77,92% badanych przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy Dobczyce.

Z pozyskanych danych wynika, iż 5,49% uczniów klas piątych i szóstych oraz 24,79% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów najczęściej przypada na wiek 11 lat. Pierwszym kontaktem z alkoholem sprzyja zazwyczaj okres wakacyjny. Wielu uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Pozyskane w trakcie badania dane wskazują, iż takie znajomości zazwyczaj poszerzają się wraz z wiekiem badanych.

W przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych, do spożywania napojów alkoholowych przyznało się 46,52% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 85,29% w wieku 17-18 lat. Spożywanie alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem potwierdziło 53,27% uczniów z młodszej grupy wiekowej oraz 75,86% uczniów starszych. Najbardziej popularnym wśród młodych osób napojem alkoholowym okazało się piwo.

Problem alkoholizmu potwierdzają także odpowiedzi uczestniczących w badaniu sprzedawców napojów alkoholowych. 80,00% badanych przyznało, że spotyka się z próbami

zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe. Sprzedawcy deklarowali najczęściej, że próby zakupu alkoholu przez osoby młode zdarzają się raczej rzadko.

Pozytywnym jest, że w przypadku wątpliwości co do pełnoletności klienta, wszyscy sprzedawcy proszą o okazanie dokumentu potwierdzającego wiek. 90,00% sprzedawców uczestniczących w badaniu ankietowym ma świadomość jakie kary grożą sprzedawcy za sprzedaż alkoholu osobie niepełnoletniej. Pozytywnym jest również, iż 75,00% ankietowanych wie na czym polega zakaz reklamowania napojów alkoholowych w punktach sprzedaży, wynikający z art.13¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach podejmuje wiele działań mających na celu przeciwdziałania uzależnieniom między innymi są to; działania interwencyjne, motywacyjno-edukacyjne dla osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych. Gminna Komisja prowadzi ścisłą współpracę z placówkami oświatowymi, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji i innymi instytucjami, co pozwala skupić się bardziej na problemach związanych z zapobieganiem szerzeniu się alkoholizmu, narkomanii.

Działania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień na poziomie lokalnym określa corocznie uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Poniżej przedstawione dane zostały opracowane na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2020 rok.³

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, iż w latach 2018-2019 liczba osób (uzależnionych lub współuzależnionych), co do których Komisja podejmowała działania była wyższa niż w roku 2017. Z kolei w roku 2019 liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie była niższa niż w latach poprzednich.

---

³ *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2020 rok*, dostęp on-line: <https://www.dobczyce.pl/BIP/uchwaly/uchwala-nr-xix1672020-w-sprawie-zatwierdzenia-gminnego-programu-profilaktyki-i>

Tabela 5. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

Działalność GKRPA	2017	2018	2019
Liczba osób, co do których GKRPA podejmowała działania (osoby uzależnione lub współuzależnione)	105	131	127
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie	10	10	6
Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	58	51	50
Liczba wydanych postanowień o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	31	22	24

Dane z działalności Punktu Konsultacyjnego wskazują, iż na przestrzeni lat 2017-2019 zmalała ogólna liczba osób korzystających z usług psychologicznych, natomiast liczba osób korzystających ze stałej opieki w roku 2019 była zdecydowanie najwyższa. Średnia liczba osób korzystających ze wsparcia Grupy AA na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na stałym poziomie. Wskaźniki danych dotyczących osób, które korzystały z pomocy Punktu Konsultacyjnego z powodu przemocy w rodzinie są aktualnie najniższe, biorąc pod uwagę ostatnie lata.

Tabela 6. Liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach, Punktu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Grupy AA „Zapora” Dobczyce

Działalność GKRPA	2017	2018	2019
Liczba osób, które korzystały z usług psychologicznych, w tym : liczba osób, które korzystały ze stałej opieki	98 30	91 52	69 54
Liczba osób, które korzystały z pomocy psychologicznej z powodu przemocy	13	25	12
Liczba osób, które korzystały z pomocy psychologicznej i prawnej organizowanej przez OPS dla ofiar przemocy domowej	42	37	32
Średnia liczba osób korzystających z wsparcia Grupy AA „Zapora” Dobczyce:			
- uzależnionych (1x w tygodniu),	20	20	20
- w mitingach otwartych (1x w m-cu)	35	35	35

Dane Policji w Dobczycach dotyczące zdarzeń mających związek z alkoholem z trzech ostatnich lat wskazują, iż coraz częściej dochodzi do kradzieży, rozbojów czy włamań. Zmalała ogólna liczba interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie, niemniej jednak nadal połowa z nich ma związek z nadużywaniem alkoholu. Liczba zdarzeń drogowych związanych z alkoholem na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie, natomiast wskaźnik dotyczący przypadków zatrzymania prawa jazdy w związku z alkoholem jest nieco niższy. Rzadziej dochodzi do czynów karalnych oraz wykroczeń popełnionych przez nieletnich pod wpływem alkoholu. W porównaniu z rokiem 2018 znacznie wzrosła liczba przypadków związanych z procedurą Niebieskie Karty.

Tabela 7. Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem, wykazanych przez Policję w Dobczycach

Rodzaj zdarzenia	2017	2018	2019
Kradzieże, rozboje, włamania	25	16	55
Interwencje w przypadkach przemocy w rodzinie, w tym: mających związek z alkoholem	173 większość- brak dokładnych danych	170 większość- brak dokładnych danych	144 około połowa- brak dokładnych danych
Zdarzenia drogowe, w tym: mające związek z alkoholem	169 (24 wypadki) 3	126 (20 wypadków) 6	125 (26 wypadków) 6
Zatrzymane prawa jazdy, w tym: mające związek z alkoholem	15 15	14 13	20 15
Czyny karalne popełnione przez nieletnich, w tym: mających związek z alkoholem	7 + 13 wykroczeń mających związek z alkoholem	11 + 7 wykroczeń mających związek z alkoholem	3 0
Niebieskie Karty	32	19	45
Wnioski Skierowane do Sądu	42	24	b/d
Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	28	10	13

Ustalony uchwałą Rady Miejskiej w Dobczycach limit zezwoleń wynosi: na sklepy 90 zezwoleń, na lokale gastronomiczne – 48 zezwoleń. Na terenie Gminy Dobczyce jest 30 sklepów oraz 21 restauracji ze sprzedażą alkoholu.

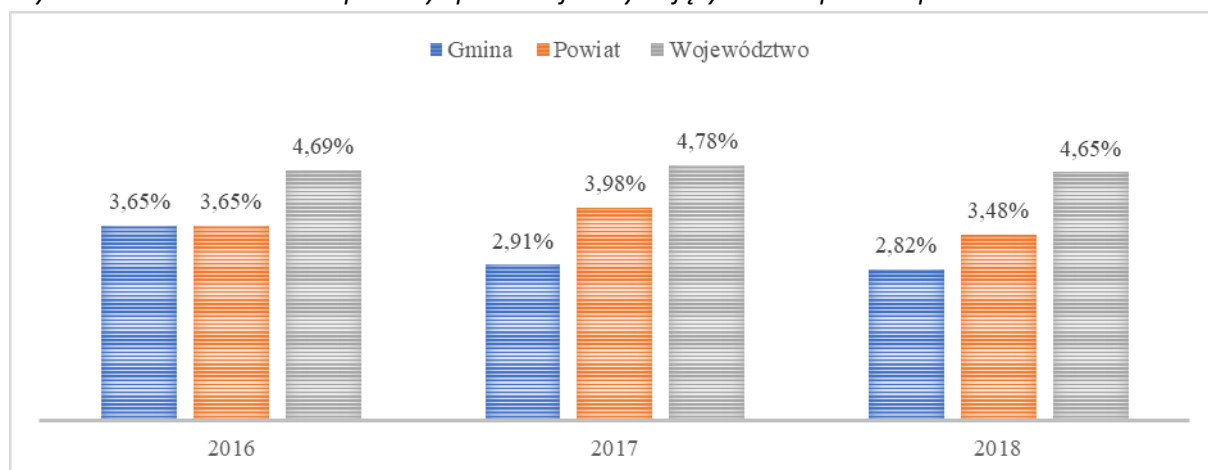
Najważniejsze zadania związane z profilaktyką podjęte w 2019 r. to:

- Działalność Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach, ul. Szkolna 20 (przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej). W 2019 r. z usług Punktu Konsultacyjnego korzystało 69 osób, w tym 54 osoby korzystały z pomocy długotrwałej;
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja pracowała ze 127 osobami uzależnionymi lub współuzależnionymi;
- Działalność grupy samopomocowej AA „Zapora” w Dobczycach, ul Kilińskiego 4. Spotkania odbywają się 1 raz w tygodniu. Na spotkania AA przychodziło średnio ok. 20 osób, a na spotkania otwarte średnio 35 osób;
- Profilaktyka uzależnień prowadzona w szkołach, a także zajęcia pozalekcyjne oraz dla ogółu społeczeństwa: programy, warsztaty, konkursy, imprezy rekreacyjne połączone z profilaktyką,
- Zajęcia sportowe jako element szerszej profilaktyki pierwszorzędowej (np. konkursy sportowe, lodowisko);
- Udział w kampaniach społecznych dotyczących profilaktyki uzależnień i trzeźwości kierowców. Przeprowadzono 5 kampanii, w ramach których zorganizowano 24 imprezy dla mieszkańców;

- Inicjatywy zmierzające do poprawy i modernizacji obiektów sportowych Skate-park, Orlik Dobczyce;
- Udzielenie 5 dotacji organizacjom pozarządowym na realizację zadań związanych z organizacją czasu wolnego oraz wypoczynku letniego z programami profilaktyki uzależnień: obóz wakacyjny, 9 imprez.⁴

Zdarza się, że problem uzależnień od substancji psychoaktywnych jest powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu (na podstawie danych o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną) w roku 2018 wynosił 2,82% i był niższy niż w latach poprzednich. Wskaźnik dla gminy Dobczyce był niższy niż wskaźnik dla powiatu myślenickiego jak również dla całego województwa małopolskiego.

Wykres 6. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej

⁴ Raport o stanie Gminy i Miasta Dobczyce za 2019 rok, dostęp on-line: https://www.dobczyce.pl/sites/default/files/bip_komunikaty/raport_o_stanie_gminy_dobczyce_za_2019.pdf

2. Narkomania

„Narkomania staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Aż co piąty nastolatek spróbował marihuany, co dziesiąty – amfetaminy, natomiast co piętnasty próbował heroiny. Zjawisko narkomanii jest coraz bardziej wszechobecne. Obowiązujące w Rzeczypospolitej normy prawne nakładają wiele sankcji karnych na osoby powiązane ze środowiskiem narkomanii: na dealerów narkotyków, osoby, które je przetwarzają, wytwarzają, czerpią zyski ze sprzedaży lub są ich posiadaczami. Normy te są często interpretowane jako jedne z najbardziej restrykcyjnych w porównaniu z innymi państwami Europy. Zjawisko narkomanii to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, a także chorób XXI wieku. Osób zarażonych wciąż przybywa i są to w głównej mierze osoby młode.”⁵

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy Dobczyce natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki. Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki, jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Do zażywania narkotyków przyznało się 15,58% badanych.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Do posiadania tego typu znajomości przyznało się 1,69% uczniów klas piątych i szóstych oraz 12,81% uczniów klas siódmych i ósmych. Ponadto do zażywania tego typu substancji psychoaktywnych przyznało się 4,96% uczniów klas siódmych i ósmych, a w grupie uczniów szkół ponadpodstawowych 9,57% osób 15-16 letnich oraz 16,91% osób w wieku 17-18 lat.

Na podstawie danych przedstawionych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2020 rok⁶ można wnioskować, iż problem narkomanii nie jest rozpowszechniony na terenie gminy, jednak z każdym rokiem narasta. Na przestrzeni lat 2017-2019 wzrosła liczba interwencji związanych z używaniem narkotyków. Liczba przypadków zgłoszonych do GKRPA w związku z uzależnieniem od tego rodzaju substancji psychoaktywnych, w roku 2019 jest najwyższa biorąc pod uwagę ostatnie lata.

---

⁵ Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska*, Lublin 2017, http://www.neurocentrum.pl/dcten/wp-content/uploads/novak-starz_g3p1.pdf

⁶ *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2020 rok*, dostęp on-line: <https://www.dobczyce.pl/BIP/uchwaly/uchwala-nr-xix1672020-w-sprawie-zatwierdzenia-gminnego-programu-profilaktyki-i>

Tabela 8. Liczba zgłoszonych przypadków dotyczących narkomanii w gminie Dobczyce

Rodzaj problemu	2017	2018	2019
Interwencje Policji	9	7	15
Liczba przypadków zgłoszonych do GKRPA	3	2	4
Liczba osób, które korzystały z pomocy w MGOPS	1	1	0

3. Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje Ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.⁷

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- przemoc czynną - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- przemoc bierną - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- przemoc fizyczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary.
- przemoc seksualną, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności.
- przemoc psychiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.
- przemoc ekonomiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.⁸

Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Dobczyce:

⁷ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/4114-przemoc-w-rodzinie-definicja-ustawowa> * Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkujejącą lub gospodarującą"

⁸ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W celu ograniczenia zjawiska problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dobczyce Zarządzeniem Burmistrza Gminy i Miasta Dobczyce został powołany Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest koordynowanie i integrowanie działań podmiotów uczestniczących na obszarze danej gminy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonującego na terenie Gminy Dobczyce wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach,
- Komisariatu Policji w Dobczycach,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Dobczycach,
- Placówek oświatowych,
- Sądu Rejonowego w Myślenicach,
- NZOZ w Dobczycach.

Analizując dane przekazane przez MGOPS w Dobczycach można zauważyć, iż na przestrzeni trzech ostatnich lat zmalała liczba formularzy w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Z przedstawionych danych wynika również, iż ogólna liczba osób, co do których istnieje podejrzenie doświadczania przemocy w rodzinie z każdym rokiem spada.

Na procedurę „Niebieskie Karty” składają się 4 etapy, czyli 4 karty są wypełniane, począwszy od karty z literą A, skończywszy na karcie z literą D.

Formularz A zawiera podstawowe informacje o osobach, które zostały dotknięte przemocą oraz pozostałe informacje, także dotyczące osoby, która tą przemoc stosuje.

Formularz B otrzymuje osoba dotknięta przemocą w rodzinie.

Formularz C sporządzany jest na posiedzeniu grupy roboczej lub zespołu interdyscyplinarnego, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy w rodzinie.

Formularz D wypełniają członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Tabela 9. Procedura „Niebieskie Karty”.

	2017				2018				2019			
Wpłynęło ogółem formularzy NK, w tym:	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
	30	30	24	24	21	21	18	16	16	16	14	14
z Ośrodka Pomocy Społecznej	6				3				5			
z Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	4				5				1			
z Placówek Służby Zdrowia	0				0				0			
z Policji	20				13				10			
z placówek oświatowych	0				0				0			
z innego Ośrodka Pomocy Społecznej	0				0				0			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

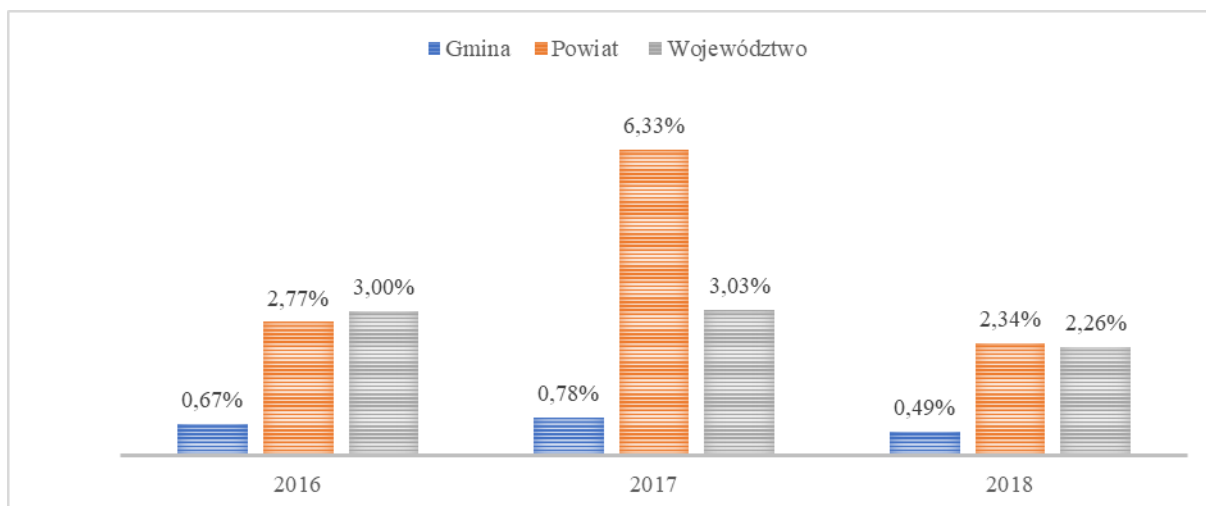
Tabela 10. Osoby doświadczające i stosujące przemoc.

	2017	2018	2019
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie doświadczania przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	30	22	16
Kobiety	26	20	14
Mężczyźni	4	1	1
Małoletni do 13 r. ż.	0	1	1
Nieletni w wieku 13-18 lat	0	0	0
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	30	21	15
Kobiety	4	1	1
Mężczyźni	26	20	14
Nieletni	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Dobczycach

Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu przemocy (na podstawie danych o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną) w roku 2018 wynosił 0,49% i był niższy niż w latach poprzednich. W zestawieniu z danymi dla powiatu myślenickiego oraz dla całego województwa małopolskiego, wskaźnik dla gminy Dobczyce na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na zdecydowanie najniższym poziomie.

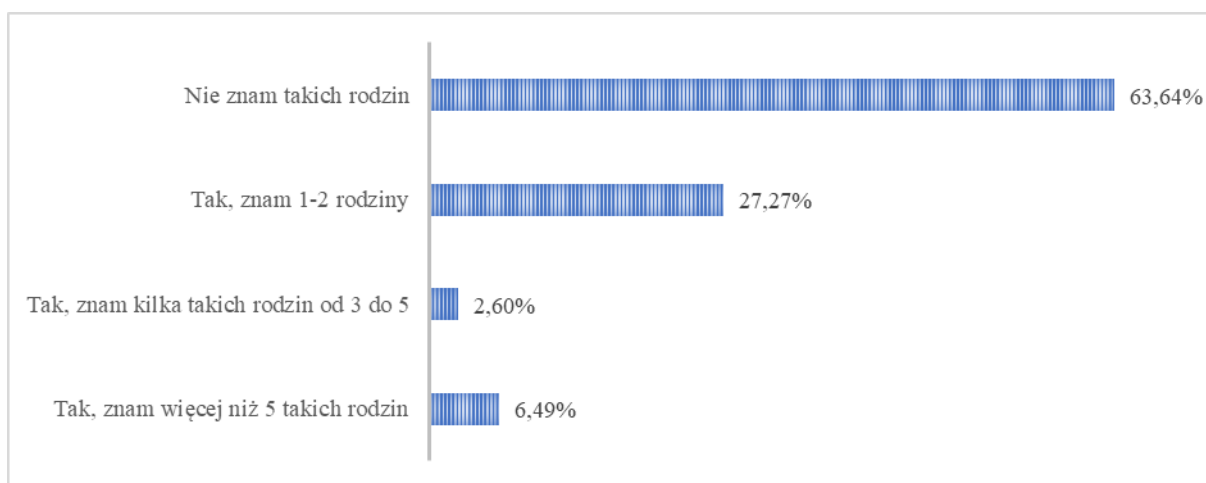
Wykres 7. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu przemocy w rodzinie

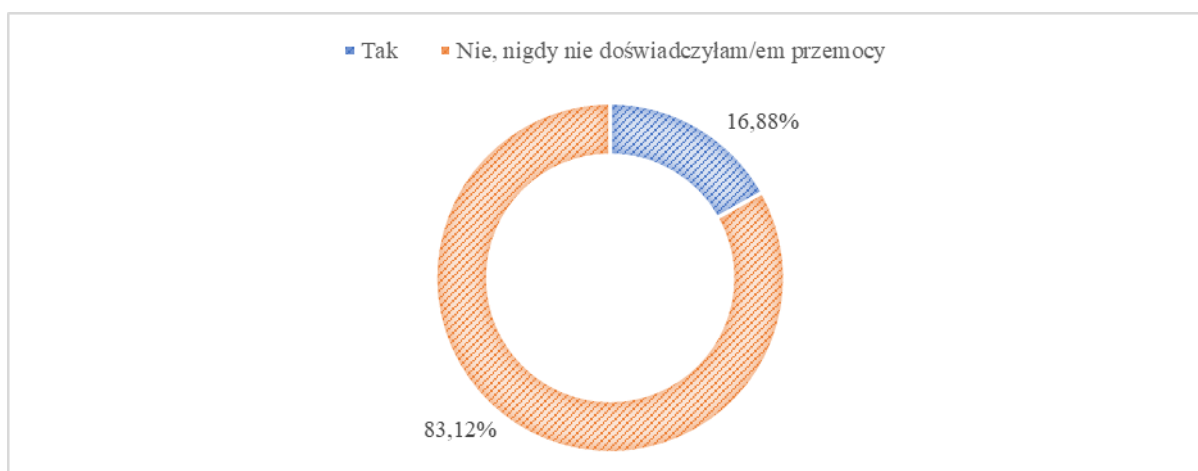
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej

Jak wynika z diagnozy zagrożeń społecznych, ogółem ponad 36,00% ankietowanych mieszkańców gminy Dobczyce z terenu gminy zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 16,88% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą był najczęściej mąż, a w dalszej kolejności ojciec, obydwoje rodziców lub inny członek rodziny.

Wykres 8. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?

Wykres 9. Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/Pani przemocy w rodzinie?

Ponadto 35,06% uczestniczących w badaniu nauczycieli przyznało, że zna kilku uczniów, którzy mogą doświadczać przemocy w rodzinie, a 2,60% stwierdziło, że jest wielu takich uczniów.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka.⁹

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. Większość rodziców uczestniczących w badaniu zadeklarowało, że stara się rozmawiać z dzieckiem na ten temat, a w dalszej kolejności upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania. Wielu rodziców stosuje także różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Tylko jeden z rodziców przyznał, że zdarza mu się użyć siły fizycznej w przypadku złego zachowania dziecka.

Następnie zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar przeważały natomiast deklaracje, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku. Dwoje rodziców uczniów szkół podstawowych potwierdziło, że zdarza się im użyć siły fizycznej wobec dziecka kilka razy w miesiącu.

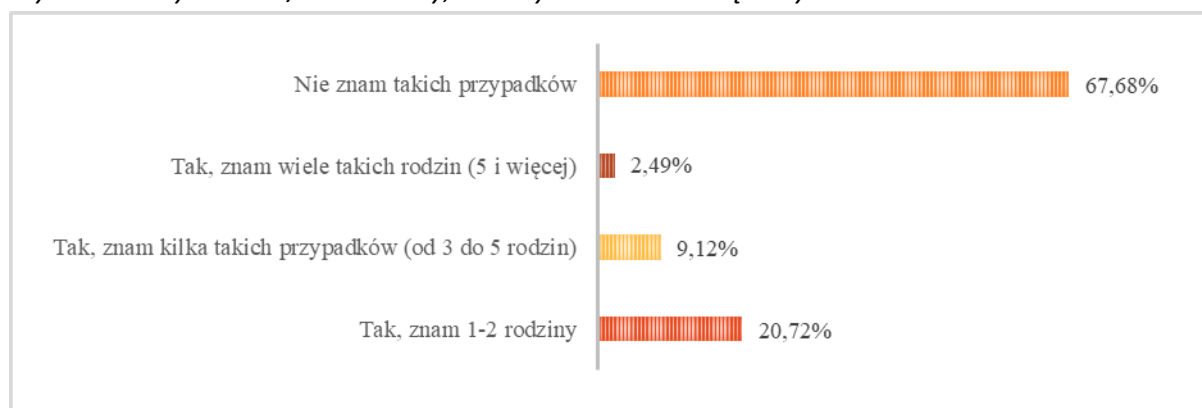
Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu gminy Dobczyce uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 7,93% rodziców uczniów szkół podstawowych oraz 9,09% uczniów szkół ponadpodstawowych.

⁹ Halemba. K, Izdebska. A, *Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje*, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

Gdy zapytano rodziców o to czy stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dopuszczalne w sytuacji kiedy na to zasłużyły, 6,10% rodziców uczniów szkół podstawowych oraz 9,60% uczniów szkół ponadpodstawowych udzieliło odpowiedzi twierdzącej.

W drodze badania okazało się również, że 57,18% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 25,69% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 17,13% respondentów nie umiało się określić w tym temacie. Z pozyskanych w trakcie badania danych wynika, iż łącznie 32,32% ankietowanych zna rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. 20,72% przyznało, że zna 1-2 takie rodziny; 9,12% zadeklarowało, że w swoim otoczeniu zna 3-5 rodzin dotkniętych problemem przemocy, a 2,49% ankietowanych wskazało na przedział 5 i więcej rodzin.. Pozostałe 67,68% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Wykres 10. Czy zna Pan/Pani rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci?

4. Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Dobczyce, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych dynamicznie wzrasta wraz z ich wiekiem. Wśród uczniów klas piątych i szóstych, 5,49% badanych przyznało się do spożywania alkoholu, a 4,22% do palenia papierosów. W grupie uczniów klas siódmych i ósmych wskaźniki te były już ponad czterokrotnie wyższe.

Tabela 9. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów szkół podstawowych

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	5,49%	24,79%
palenie papierosów	4,22%	19,01%

Ponadto wielu ankietowanych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Odsetki uczniów potwierdzających tego typu znajomości dynamicznie wzrastają wraz wiekiem badanych.

Tabela 10. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	20,25%	57,44%
palenie papierosów	23,21%	64,46%
zażywanie narkotyków	1,69%	12,81%

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Dobczyce również potwierdza, wzrost zainteresowania używaniem substancji psychoaktywnych wraz z wiekiem badanych. W grupie uczniów w wieku 17-18 lat odsetki osób, które potwierdziły kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi są blisko dwukrotnie wyższe niż w przypadku uczniów młodszych.

Tabela 11. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów szkół ponadpodstawowych

Substancje psychoaktywne	Uczniowie w wieku 15-16 lat n- 230	Uczniowie w wieku 17-18 lat n- 136
spożywanie alkoholu	46,52%	85,29%
używanie narkotyków	9,57%	16,91%

Zdecydowana większość uczniów, którzy potwierdzili kontakt z alkoholem przyznała się do jego spożywania w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Należy jednak zwrócić uwagę, iż duża grupa uczniów spożywała alkohol w czasie ostatnich 30 dni poprzedzających badanie, co może świadczyć o jego regularnym spożywaniu.

Czy piąłeś/eś alkohol...?	Uczniowie w wieku 15-16 lat n- 230	Uczniowie w wieku 17-18 lat n- 136
kiedykolwiek w życiu	46,52% - 107 osób	85,29%- 116 osób
w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem	85,05% - 91 osób	95,69%- 111 osób
w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem	53,27% - 57 osób	75,86%- 88 osób

36,45% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 65,52% w wieku 17-18 lat przyznało, że zdarzyło się im upić napojem alkoholowym. W obydwu grupach wiekowych najbardziej popularnym napojem alkoholowym jest piwo, a w dalszej kolejności wódka.

Najbardziej popularnym narkotykiem wśród uczniów szkół ponadpodstawowych okazała się marihuana. 45,45% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 65,22% uczniów w wieku

17-18 lat przyznało się do kontaktu z marihuaną w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, co może świadczyć o jej regularnym używaniu.

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli szkół z terenu gminy Dobczyce. Z pozyskanych danych wynika, iż problem używania środków psychoaktywnych dynamicznie nasila się wraz z wiekiem uczniów. Zdecydowana większość nauczycieli szkół ponadpodstawowych potwierdza, że w szkole są uczniowie, którzy palą papierosy oraz piją alkohol. Wysokie są również wskaźniki odpowiedzi potwierdzających kontakt uczniów szkół ponadpodstawowych z narkotykami. Odpowiedzi badanych wskazują, iż problem jest dość mocno rozpowszechniony, szczególnie w przypadku palenia papierosów i spożywania alkoholu.

Tabela 12. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Używanie substancji psychoaktywnych	Nauczyciele SP	Nauczyciele ZSP
Spożywanie alkoholu		
Według mnie wielu uczniów miało już kontakt z alkoholem	10,71%	90,48%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie pili już alkohol	48,21%	4,76%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z alkoholem	41,07%	4,76%
Palenie papierosów		
W mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy palą papierosy	5,36%	95,24%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie palą papierosy	53,57%	4,76%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy palą papierosy	41,07%	0,00%
Zażywanie narkotyków		
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z narkotykami	0,00%	33,33%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z narkotykami	14,29%	52,38%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z narkotykami	85,71%	14,29%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, większość nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Na podstawie pozyskanych danych można natomiast stwierdzić, iż wraz z wiekiem uczniów wzrasta możliwość dostępu do substancji psychoaktywnych, szczególnie jeśli chodzi o zakup alkoholu.

Blisko 17,00% z ogółu badanych stwierdziło, że osoby niepełnoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu, a wśród miejsc wskazywali najczęściej sklep monopolowy w rynku

w Dobczycach oraz sklep Żabka. Nauczyciele zwrócili również uwagę, iż często uczniowie poniżej 18 roku życia korzystają z pomocy pełnoletnich znajomych, by pozyskać napoje alkoholowe. Kilku nauczycieli biorących udział w ankiecie potwierdziło również łatwy dostęp do narkotyków. Nie potrafili wskazać konkretnych miejsc ale przyznali, że uczniowie znają dilerów w środowisku szkolnym, a na imprezach, w których biorą udział uczniowie zawsze znajdzie się ktoś kto posiada tego typu środki psychoaktywne na sprzedaż.

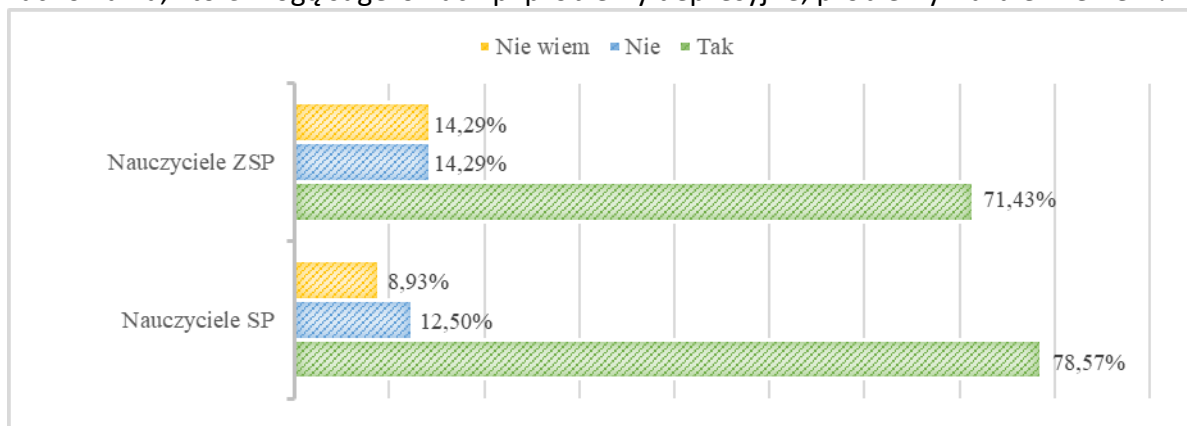
Tabela 13. Czy według Pani/Pana uczniowie mają łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych?

Dostępność substancji psychoaktywnych	Nauczyciele SP	Nauczyciele ZSP
Alkohol		
Tak, wiem gdzie alkohol sprzedawany jest osobom niepełnoletnim	8,93%	38,10%
Nie, uczniowie niepełnoletni nie mają łatwego dostępu do alkoholu	33,93%	19,05%
Nie mam zdania w tym temacie	57,14%	42,86%
Narkotyki		
Tak, wiem, gdzie uczniowie mogą zdobyć narkotyki	3,57%	9,52%
Nie, uczniowie nie mają łatwego dostępu do narkotyków	28,57%	14,29%
Nie mam zdania w tym temacie	67,86%	76,19%

Większość nauczycieli na poziomie dobrym oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego. Co więcej, większość przyznała, iż jest dobrze przygotowana do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Niepokojącym jest, iż 76,72% ogółu nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem.

Wykres 11. Czy według Pani/Pana wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem?

Większość nauczycieli tj. 74,03% przyznało również, że szkoły zapewniają odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów. Odmienne zdanie w tym zakresie wyraziło 14,29% ogółu respondentów. Pozostałe 11,69% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji.¹⁰

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu gminy Dobczyce, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Jak wynika z pozyskanych danych, zarówno rodzice dzieci młodszych jak również starszych, najczęściej odpowiadali, że mają bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Ponadto zdecydowana większość rodziców przyznała, że ich dzieci chętnie z nimi rozmawiają na temat swoich problemów. Najwyższe odsetki stanowiły odpowiedzi rodziców wskazujące, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim.

Większość rodziców uczestniczących w badaniu ma świadomość tego jak ich dziecko spędza swój wolny czas. Taką odpowiedź wskazało 95,12% rodziców uczniów szkół podstawowych oraz 85,35% uczniów szkół ponadpodstawowych. Zdecydowana większość rodziców przyznała również, że zna kolegów, znajomych, z którymi spotyka się ich dziecko.

¹⁰ Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, *Spoleczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży*, 2011

Dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców czy ich dziecko pali papierosy, zdecydowana większość tj. zaprzeczyła. Odsetek ankietowanych podejrzewających, że ich dziecko pali jest zdecydowanie wyższy w przypadku rodziców uczniów szkół ponadpodstawowych, można zatem stwierdzić, iż problem palenia papierosów nasila się wraz z wiekiem uczniów.

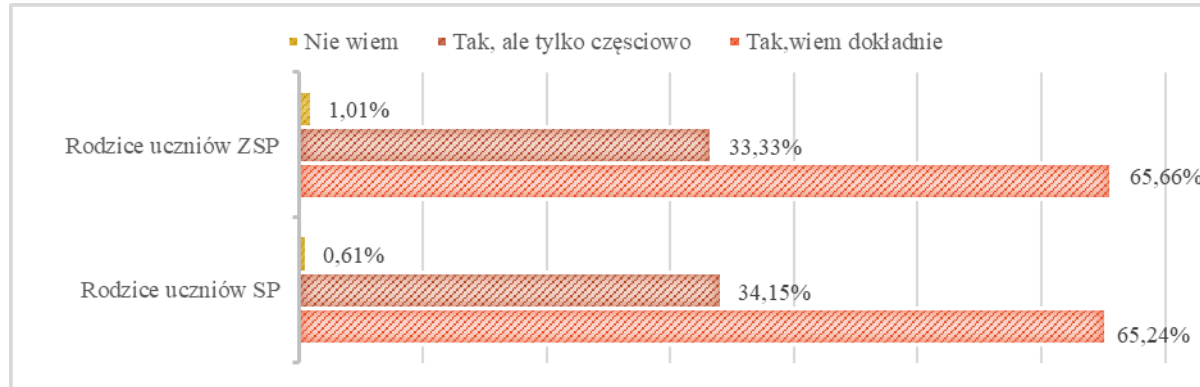
Podobnie wygląda sytuacja w przypadku spożywania napojów alkoholowych. Na podstawie pozyskanych danych można stwierdzić, iż upojenia alkoholowe częściej zdarzają się wśród uczniów starszych, natomiast jak przyznają rodzice są to najczęściej zdarzenia jednorazowe.

Gdy zapytano ankietowanych czy zdarzyło się ich dziecku użyć środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy, zdecydowana większość rodziców zaprzeczyła by taka sytuacja miała miejsce. 3,03% rodziców uczniów szkół ponadpodstawowych potwierdziło jednorazowe przypadki używania tego rodzaju substancji psychoaktywnych przez swoje dzieci.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów z terenu gminy Dobczyce, o to czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Większość respondentów stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 21,34% rodziców uczniów szkół podstawowych oraz 16,67% uczniów szkół ponadpodstawowych.

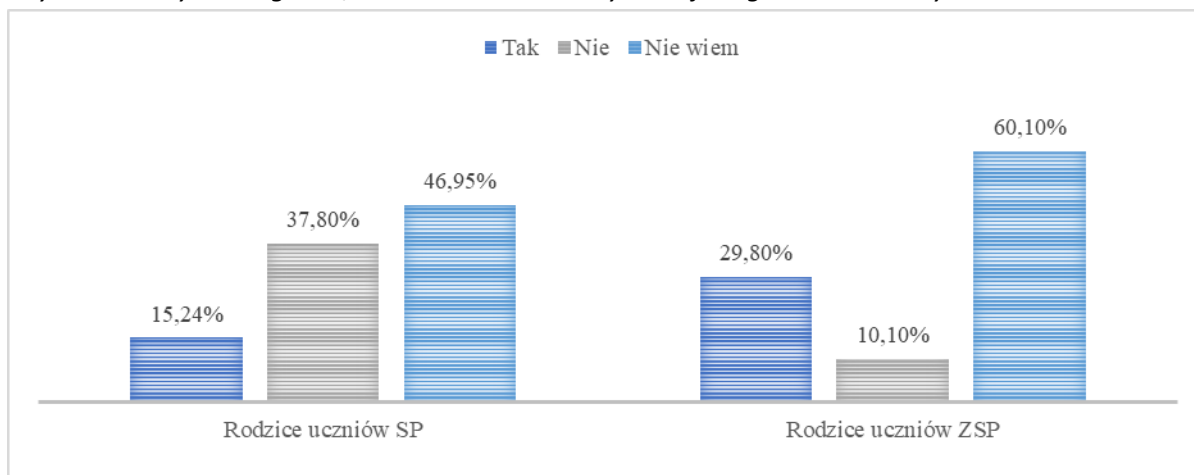
Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Najwyższy odsetek stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Dość liczne były odpowiedzi potwierdzające częściową wiedzę w tym zakresie. Tylko trzech rodziców przyznało się do całkowitego braku informacji na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych.

Wykres 12. Czy wie Pani/Pan co to są narkotyki, jakie są ich rodzaje oraz jakie są skutki ich używania?

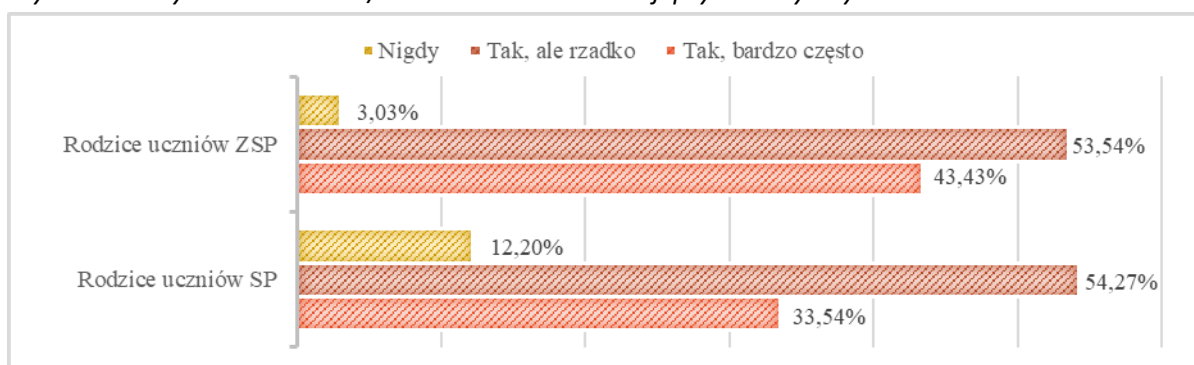
Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkoły istnieje zagrożenie narkotykami większość nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Występowanie problemu potwierdziło 15,24% rodziców uczniów szkół podstawowych oraz 29,80% uczniów szkół ponadpodstawowych.

Wykres 13. Czy według Pani/Pana na terenie szkoły istnieje zagrożenie narkotykami?

W drodze badania okazało się również, że większość rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych. Znalazła się również grupa rodziców, którzy przyznali, iż nigdy nie podejmują takich rozmów z dziećmi.

Wykres 14. Czy rozmawia Pani/Pan na temat substancji psychoaktywnych ze swoim dzieckiem?

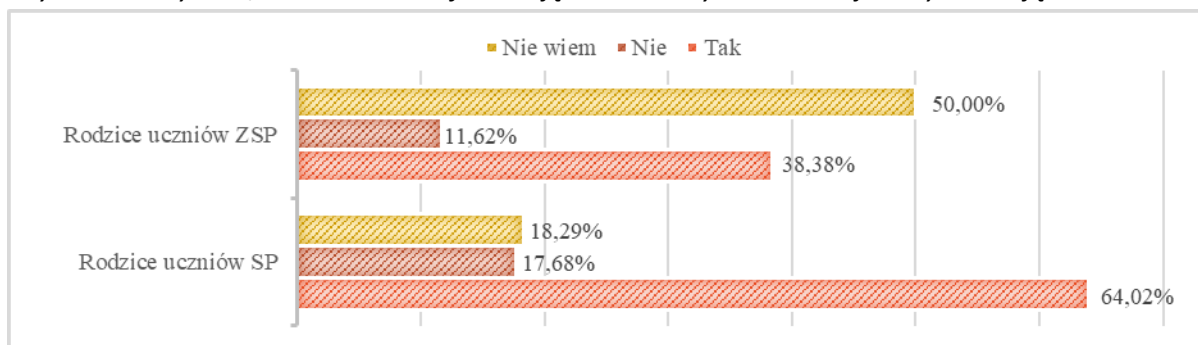

Nieco niepokojącym jest wynik, iż 51,66% ogółu respondentów nie zna w swoim środowisku instytucji pomagającym osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 48,34% zadeklarowało, że posiada wiedzę w tym zakresie.

Ankietowani zostali także zapytani o to, czy ich zdaniem szkoła zapewnia wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. W przypadku rodziców uczniów szkół podstawowych, 43,29% udzieliło odpowiedzi twierdzącej, 18,90% wyraziło zdanie przeciwne, natomiast pozostałe 37,80% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Wśród rodziców uczniów szkół ponadpodstawowych pojawiło się 44,95% odpowiedzi wskazujących na wystarczający poziom wsparcia psychologicznego, 6,06% stanowiły opinie negatywne, a pozostałe 48,99% respondentów nie potrafiło udzielić konkretnej odpowiedzi.

Jeśli chodzi o ofertę zajęć dodatkowych organizowanych w szkole, rodzice uczniów szkół podstawowych najczęściej skłaniali się ku twierdzeniu, że jest ona wystarczająca. W przypadku rodziców uczniów starszych przeważały deklaracje wskazujące na brak jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 15. Czy Pani/Pana zdaniem oferta zajęć dodatkowych w szkole jest wystarczająca?

Ostatnie pytanie tej części dotyczyło działań jakie zdaniem rodziców należy podejmować w celu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Jako kluczowe respondenci wskazali organizowanie dla dzieci różnych form czasu wolnego tj. kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych, festynów a także organizowanie dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem, lekarzem. Następnie zdaniem rodziców należałoby organizować pogadanki na wywiadówkach, podczas spotkań rodziców z dyrektorem. 5,52% rodziców wskazało również swoje propozycje działań m. in. organizowanie spotkań z ludźmi, którzy mieli do czynienia z danym problemem (np. z osobami, które wyszły z uzależnień), spotkania z przedstawicielami instytucji, które walczą z nałogami w celu uświadamiania młodych ludzi na temat skutków ubocznych używania substancji psychoaktywnych czy też konsekwencji prawnych.

5. Przemoc rówieśnicza

Z diagnozy społecznej wynika, iż uczniowie szczególnie narażeni są na agresję słowną, ośmieszanie i poniżanie. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Ponadto, wraz z wiekiem badanych wzrasta częstotliwość występowania zjawisk przemocy poza terenem szkoły, jak również uczestnictwa w czynnych aktach przemocy.

Tabela 14. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Spotykane przejawy przemocy poza szkołą	10,97%	18,18%
Czynne uczestnictwo w aktach przemocy	6,33%	18,60%

6. Cyberprzemoc

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy Dobczyce. Wielu uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 15. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Doświadczenie cyberprzemocy	16,46%	36,36%
Stosowanie cyberprzemocy	2,11%	14,05%

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

7. Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno- gospodarcze

SARS-CoV-2 (*severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*) to wirus wywołujący zespół ciężkiej ostrej niewydolności oddechowej- jednostkę chorobową nazwaną COVID-19 (*coronavirus disease-19*). Pierwsze zachorowania na COVID-19 odnotowano w grudniu 2019 roku w Chinach. W styczniu 2020 roku choroba zaczęła się szybko rozprzestrzeniać na całym obszarze Chin kontynentalnych, z epicentrum w mieście Wuhan. Wirus SARS-CoV-2 okazał się wysoce zakaźny, a przenoszony z człowieka na człowieka drogą kropelkową bardzo szybko dotarł do najbardziej odległych części świata. Już po dwóch miesiącach od wybuchu epidemii w Wuhan, COVID-19 osiągnął rozmiary pandemii, co ogłosiła Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) dnia 11 marca 2020 r.

Pierwszy przypadek zakażenia wirusem w Polsce stwierdzono 4 marca 2020 w szpitalu w Zielonej Górze, gdzie zdiagnozowano zachorowanie 66-letniego mężczyzny, który przyjechał autokarem z Niemiec. Od 14 marca obowiązywał w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a od 15 marca wprowadzono na granicach Polski kordon sanitarny, znacząco ograniczający ruch graniczny. Z kolei od 20 marca, zgodnie z rozporządzeniem ministra zdrowia Łukasza Szumowskiego, obowiązuje w Polsce stan epidemii.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii wprowadzono szereg ograniczeń i obostrzeń dotyczących życia społecznego m.in. funkcjonowania placówek oświatowych, instytucji publicznych, zakładów pracy, sklepów, lokali usługowych, mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. Decyzją rządu zamknięte zostały wszystkie placówki oświatowe, szkoły, przedszkola, żłobki. Wprowadzone zostały ograniczenia w funkcjonowaniu galerii handlowych, sklepów branżowych. Zamknięto wszystkie zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, salony tatuażu i piercingu. Zawieszono również wykonywanie

zabiegów rehabilitacyjnych

i masaży. Zamknięte zostały hotele i inne miejsca noclegowe, kina, teatry, instytucje kultury, obiekty sportowe, sale zabaw, restauracje, puby. Wprowadzono zakaz przebywania na plażach i terenach zielonych, pełniących funkcje publiczne. Zakaz dotyczył m.in. parków, zieleńców, promenad, bulwarów, ogrodów botanicznych i zoologicznych. Wprowadzono także ograniczenia w przemieszczaniu się oraz zakaz gromadzenia się czyli m.in. organizacje imprez masowych, wesel itp. Pandemia z dnia na dzień unieruchomiła niemal jedną trzecią mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Ograniczenia podjęte wskutek epidemii najbardziej dotknęły branżę turystyczną, transport, przewoźników lotniczych, gastronomię, organizatorów imprez masowych, teatry, kina, branżę fashion, galerie handlowe oraz przemysł farmaceutyczny.

Według wyliczeń Centrum Analiz Ekonomicznych ponad 780 tys. pracowników w Polsce jest szczególnie narażonych na negatywne gospodarcze konsekwencje pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, a 57% z nich stanowią kobiety. Przewiduje się ogólne pogorszenie sytuacji na rynku pracy, należy zatem skupić się na efektywnej informacji przedsiębiorców oraz sprawnej realizacji działań pomocowych w ramach dostępnych programów tarczy antykryzysowej.

Aktualnie cały obszar Polski objęty jest tzw. „strefą czerwoną”, gdzie obowiązują dodatkowe obostrzenia i ograniczenia, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się epidemii. Sytuacja monitorowana jest w trybie ciągłym, a zakres obostrzeń aktualizowany jest na bieżąco.

Zgodnie zdaniem Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Myślenicach na dzień 17 listopada 2020 r. w gminie Dobczyce potwierdzono od początku epidemii 342 przypadki zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2, w tym 242 osoby uznane są za ozdrowieńców.

Aktualnie największym problemem jest utrudniony dostęp do lekarzy POZ, gdyż większość Ośrodków Zdrowia nadal pozostaje zamknięta lub funkcjonuje z dużymi ograniczeniami.

Prawdopodobnie w 2021 roku znaczna część aktywności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych będzie zdominowana przez stan epidemii COVID-19 i dostosowanych do tego form realizacji zadań. Sytuacja pandemii powodując przedłużający się stres i lek, a także ograniczenie kontaktów społecznych i izolacje w domu może sprzyjać rezygnacji z abstynencji, wzrostowi spożycia alkoholu, który z kolei obniża odporność organizmu i może zwiększyć ryzyko zakażenia oraz ostrzejszego przebiegu choroby. Konsekwencją obecnej sytuacji może być wzrost zachowań przemocowych wobec członków rodzin. Z danych Fundacji Dajmy Dzieciom Siłę wynika, że 11% dzieci w czasie pandemii doświadczyło przemocy ze strony najbliższych osób dorosłych.

V ZASOBY, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA OGRANICZENIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE

1. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach, ul. Szkolna 20 a. Podstawowe zadania Punktu Konsultacyjnego to: zdiagnozowanie problemu, motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, motywowanie osób pijących ryzykownie ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia, udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie odpowiedniego wsparcia psychologicznego i informacji o możliwości uzyskania pomocy, gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji mogących udzielić pomocy w rozwiązaniu problemu alkoholowego lub problemu z narkotykami.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach.
Do zadań GKRPA należy: inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych, kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, sporządzanie Niebieskiej Karty.
3. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach. OPS realizuje wszystkie zadania ustawowe dot. interwencji w rodzinach z problemem alkoholowym, narkomanii i przemocy domowej.
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Dobczyce, ul. Szkolna 20a. Poradnia obejmuje opieką dzieci współuzależnione (choroba alkoholowa rodziców wpływa na wyniki w nauce i zaburzenia zachowania).
5. Komisariat Policji w Dobczycach (obejmuje rejon Raciechowice, Wiśniowa i Dobczyce). Policjanci są przeszkoleni w zakresie stosowania „Niebieskiej Karty” i pracują w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. W Urzędzie Gminy i Miasta zatrudniony jest Pełnomocnik ds. Uzależnień, którego zadaniem jest koordynowanie działań wynikających z Programu.
7. W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Troska” profesjonalnie przeszkolona jest pielęgniarka środowiskowa w zakresie choroby alkoholowej i przemocy domowej.
8. Na terenie naszej gminy jest 5 parafii i Wyższe Seminarium Misyjne w Stadnikach. Uczestniczą w organizowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, organizują wyjazdy i kolonie z programem profilaktyki uzależnień, udostępniają materiały informacyjno edukacyjne o uzależnieniach.
9. Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Dobczyce, ul. Szkolna 43, który w okresie wakacji i ferii organizuje zajęcia rekreacyjne, sportowe połączone z profilaktyką uzależnień dla dzieci, młodzieży, a w ciągu całego roku różne imprezy kulturalne dla dzieci, młodzieży i dorosłych promujące zdrowy styl życia bez sięgania po środki psychoaktywne. Przy współpracy MGOKiS realizowane są kampanie „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Postaw na rodzinę”, „No promil, no problem”. „Przeciw pijanym kierowcom”, „Dopalacze- powiedz stop”.
10. Na terenie Gminy i Miasta działają: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, 8 Kół Gospodyń Wiejskich, 6 Klubów

Sportowych, 13 jednostek Ochotniczych Straży oraz 28 innych stowarzyszeń. Niektóre z nich takie jak: Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „ISPINA”, Dobczyckie Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów, Stowarzyszenie Społeczno Kulturalne „Gościniec”, Stowarzyszenie „KAT”, Stowarzyszenie „Achilles”, TKKT oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku działają na rzecz zagospodarowania wolnego czasu dzieci, młodzieży, pracujących, a także seniorów. Stowarzyszenia inicjują i realizują ciekawe zajęcia będące alternatywą na niepożądane zjawiska związane z uzależnieniami w środowisku lokalnym.

11. Na terenie gminy działa Świetlica Środowiskowa w Kędzierzynie oraz Świetlica Wiejska w Kornatce. Przy szkołach działają koła zainteresowań dla dzieci i młodzieży. W świetlicach oprócz zajęć świetlicowych, realizowane są zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień. W działalność świetlic zaangażowani są również dorośli i tam koncentruje się życie kulturalne mieszkańców poszczególnych miejscowości.
12. Regionalne Centrum Oświatowo Sportowe – hala sportowa, boisko Orlik Obiekty te wykorzystywane są do działań związanych z uniwersalną profilaktyką, szczególnie do działań sportowych będących najlepszą alternatywą wobec zagrożeń uzależnień.
13. Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefy Bergelówny w Dobczycach, która oprócz zadań statutowych podejmuje działania z zakresu profilaktyki.
14. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół został powołany w 2011
15. Grupa samopomocowa Anonimowych Alkoholików „Zapora” w Dobczycach. Przy Grupie AA jeden raz w tygodniu dyżuruje terapeuta specjalista uzależnień.
16. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach, który współpracuje z GKRPA Dobczyce w indywidualnych przypadkach, wymagających natychmiastowego i wielokierunkowego działania. OIK pracuje siedem dni w tygodniu, oferując bezpłatną pomoc. Interwencji kryzysowi pracują w systemie całodobowym, są dostępni pod nr tel. +48 506 318 838, a dla osób posługujących się językiem migowym, udzielane jest wsparcie na komunikatorze Skype (OIKMyślenice). W dobie obecnego kryzysu epidemiologicznego oferta kierowana jest szczególnie do osób narażonych na zagrożenie, a więc pracowników służby zdrowia, policji, pracowników ośrodków i domów pomocy społecznej, wolontariuszy, a także osób zakażonych, ich bliskich oraz osób przebywających na kwarantannie oraz wszystkich osób doświadczających sytuacji trudnych.

VI EWALUACJA PRGRAMU

1. Roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przedstawione w formie informacji Radzie Miejskiej w Dobczycach.
2. Roczne i półroczne sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedłożone Burmistrzowi Gminy i Miasta Dobczyce.
3. Sprawozdania okresowe podmiotów i osób fizycznych realizujących zadania zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
4. Analiza dokumentów związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
5. W 2011 r. przyjęto wskaźniki efektywności i są one analizowane.

Tabela 18. Wskaźniki efektywności

L.p.	Cele Programu	Wskaźniki rezultatu
1.	<p>Związanych z celem głównym nr 1 Zamierzamy ten wskaźnik utrzymać lub podwyższyć o kilka punktów procentowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • % osób, wobec których przyjęto zgłoszenia/podjęto interwencje, a które podjęły dobrowolne leczenie. <p>Wskaźnik został obliczony w następujący sposób: liczba osób, które podjęły próbę dobrowolnego leczenia x100: przez liczbę zgłoszonych osób do GKRPA.</p> <p>W 2011 r. :Liczba osób, które podjęły leczenie – 47. Liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 101. Wskaźnik wyniósł 46.</p> <p>W 2012 r. Liczba osób, które podjęły leczenie – 48, liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 110. W 2012 r. wskaźnik -wyniósł 43.</p> <p>W 2013 r. Liczba osób, które podjęły leczenie – 36, liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 102. W 2013 r. wskaźnik wyrósł 35.</p> <p>W 2014 r. :Liczba osób, które podjęły leczenie – 28, liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 101. Wskaźnik wyniósł 27</p> <p>W 2016 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 35, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 126. Wskaźnik wyniósł 27.</p> <p>W 2017 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 36, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 105. Wskaźnik wyniósł 34.</p> <p>W 2018 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 39, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 131. Wskaźnik wyniósł 29.</p> <p>W 2019 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 38, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 89. Wskaźnik wyniósł 34.</p> <p>W 2020 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 69, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 93. Wskaźnik wyniósł 74.</p>
2.	<p>Związanych z celem głównym nr 2 Dążymy, aby liczba ta dotyczyła co najmniej 40 % uczniów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć sportowych w tym pozalekcyjnych i imprez sportowych z elementami profilaktyki uzależnień . <p>- w 2011 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 649. Stanowi to 22 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>W 2012 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 750. Stanowi to 24 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>- w 2013 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.800. Stanowi to 31 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>- w 2014 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 1 035. Stanowi to 39 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>- w 2015 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 1 043. Stanowi to 37 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>- w 2016 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok. 1 000. Stanowi to 33 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>w 2017 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 664 uczniów. Stanowi to 23 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>w 2018 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.1500 uczniów. Stanowi to 59 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>w 2018 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.1500 uczniów. Stanowi to 59 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>w 2019 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.2000 uczniów. Stanowi to 63 % ogółu uczniów w gminie.</p> <p>w 2020 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką</p>

		uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 444 uczniów. Stanowi to 14% ogółu uczniów w gminie. (Zauważalny spadek z powodu obostrzeń pandemii koronawirusa)
3.	<p>Związanych z celem głównym nr 3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dążymy do tego, aby wszyscy uczniowie zostali objęci programami profilaktycznymi - Chcielibyśmy utrzymać ten wskaźnik. - Z kampaniami społecznymi chcielibyśmy dotrzeć co najmniej do 1/5 społeczeństwa, tj. 2 900 osób. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów i przedsięwzięć profilaktycznych, szkoleń, kampanii, i akcji informacyjno-edukacyjnych oraz liczba osób objęta tymi działaniami. <p>W 2011 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów wyniosła – 15, objęto nimi 1 719 osób. - Liczba szkoleń wyniosła – 3, objęto nimi 49 osób. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 3, objęto nimi ok. 1 500 osób. <p>W 2012 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów wyniosła – 16, objęto nimi ok. 1 300 osób. - Liczba szkoleń wyniosła – 1, objęto nimi 23 osoby. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 4, objęto nimi ok. 2 200 osób. <p>W 2013 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkoleń wyniosła – 2, objęto nimi 82 osoby. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 3, objęto nimi ok. 2 400 osób. <p>W 2014 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkoleń wyniosła – 2, objęto nimi 170 osób. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 5, objęto nimi ok. 3 020 os. <p>W 2015 r.:</p> <p>Liczba programów i warsztatów – 3, objęto nimi 1949 uczniów i 50 nauczycieli</p> <p>Liczba szkoleń wyniosła - 3, objęto nimi 270 osób.</p> <p>Liczba kampanii społecznych wyniosła 3 , objęto nimi ok. 3 400 os.</p> <p>W 2016 r.:</p> <p>Liczba programów / warsztatów – 6, objęto nimi 937 uczniów, 62 rodziców, 15 nauczycieli.</p> <p>Liczba szkoleń -3 . Udział wzięło 76 osób.</p> <p>Liczba wykładów – 4 (młodzież, rodzice, nauczyciele), objęto nimi 710 osób.</p> <p>Liczba kampanii społecznych wyniosła 5 , objęto nimi ok. 3 600 os.</p> <p>W 2017 r.:</p> <p>Liczba programów / warsztatów – 9, objęto nimi 1 024 uczniów, 22 nauczycieli.</p> <p>Liczba szkoleń -2 . Udział wzięło 91 osób (rodzice i nauczyciele).</p> <p>Liczba wykładów/edycji – 16 (uczniowie , rodzice, nauczyciele), objęto nimi 1270 osób.</p> <p>Liczba kampanii społecznych- 3. W ramach kampanii zorganizowano 28 imprez - objęto nimi ok. 7 700 os.</p> <p>W 2018 r.:</p> <p>Liczba programów / warsztatów – 7, objęto nimi 1 265 uczniów, 50 rodziców, 30 nauczycieli.</p> <p>Liczba szkoleń -3 . Udział wzięło 95 osób (członkowie GKRPA, rodzice i nauczyciele).</p> <p>Liczba wykładów/edycji – 10 (uczniowie , rodzice, nauczyciele), objęto nimi 1964 osoby.</p> <p>Liczba kampanii społecznych - 4. W ramach kampanii zorganizowano 24 imprezy , objęto nimi ok. 4 600 os.</p> <p>W 2019 r.:</p> <p>Liczba programów / warsztatów – 9, objęto nimi 1 459 uczniów, 50 rodziców, 19 nauczycieli.</p> <p>Liczba szkoleń -2. Udział wzięło 211 osób (nauczyciele -105 osób, młodzież - 106 osób).</p> <p>Liczba wykładów/edycji – 1 (uczniowie)</p> <p>Liczba kampanii społecznych - 5. W ramach kampanii zorganizowano 24 imprezy, objęto nimi ok. 4300 os.</p> <p>W 2020 r.</p> <p>Liczba programów / warsztatów – 7, objęto nimi 630 uczniów, 380 rodziców, 50 nauczycieli.</p> <p>Liczba szkoleń 1. Udział wzięło 26 osób.</p> <p>Liczba kampanii społecznych - 3. W ramach kampanii zorganizowano 5 imprez, objęto nimi ok. 820 osób.</p>

4.	<p>Związanych z celem głównym nr 4</p> <p>Naszym celem jest, aby liczby te nie wzrastały, a jeśli chodzi o dostępność narkotyków w szkołach to o wyeliminowanie tego zjawiska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przypadków ł, które mają związek z używaniem alkoholu i narkotykami (uczniowie) W 2014 r. - nie stwierdzono żadnego przypadku dot. dostępności narkotyków w szkołach, w 2-ch przypadkach zostało zgłoszone do Policji podejrzenie o obecność narkotyków w szkole. - 11 przypadków interwencji Policji (narkotyki) - 2 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA W 2015 r.: - 6 przypadków spożywania alkoholu przez uczniów - 1 przypadek dot. dostępności narkotyków w szkole, - 2 przypadki interwencji Policji (narkotyki) - 2 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA W 2016 r.: - 7 przypadków interwencji Policji (narkotyki), nie dot. terenu szkół, - 3 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA. 2017 r.: - 9 przypadków interwencji Policji (narkotyki), nie dot. terenu szkół, - 6 przypadków spożywania alkoholu przez uczniów, - 3 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA, - nie stwierdzono przypadków używania narkotyków w szkołach, -1 przypadek problemu narkomanii zgłoszony w OSP. 2018 r.: - 7 przypadków interwencji Policji (narkotyki), nie dot. terenu szkół, - 11 przypadków spożywania alkoholu przez uczniów, - 2 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA, - nie stwierdzono przypadków używania narkotyków w szkołach, - 1 przypadek problemu narkomanii zgłoszony w OSP. 2019 r.: - 15 przypadków interwencji Policji (narkotyki), - 3 przypadki spożywania alkoholu przez uczniów, w 2-ch przypadkach powiadomienie Policji. - 4 przypadki problem narkomanii zgłoszonych do GKRPA, - nie stwierdzono przypadków używania narkotyków w szkołach, - brak osób korzystających z pomocy MGOPS z powodu narkomanii. .
----	---	---

VII CELE PROGRAMU

Cele główne

1. Zapewnienie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, uwzględniając sytuację związaną z obostrzeniami stanu epidemii COVID-19.
2. Osiągnięcie stanu, w którym wolny od nałogów, zdrowy styl życia, dotyczy coraz większej liczby mieszkańców.
3. Zwiększenie świadomości społecznej dot. zagrożeń z powodu uzależnień oraz ochrona dzieci i młodzieży przed presją używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
4. Zmniejszenie skali i natężenia szkód związanych z nadużywaniem alkoholu takich jak: zgony, wypadki, przemoc, zaniedbania i konflikty rodzinne oraz przestępstwa.

Cele operacyjne

Odpowiadające celowi głównemu Nr 1:

1. Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do leczenia i poradnictwa w chorobie alkoholowej oraz narkomanii.
2. Wspieranie organizacyjne dla grup samopomocowych.

3. Zwiększenie działań interwencyjnych w chorobie alkoholowej i narkomanii.

Odpowiadające celowi głównemu Nr 2:

1. Rozbudowanie i udostępnienie bazy sportowej dla mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem oferty dla dzieci.
2. Zapewnienie ofert rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych będących alternatywą wobec spożywania alkoholu, szczególnie w pobliżu osiedli mieszkaniowych.
3. Zapewnienie bezpiecznego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki z uwzględnieniem obostrzeń wynikających ze stanu pandemii COVID-19.
4. Zapewnienie dostępu do materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień.

Odpowiadające celowi głównemu Nr 3 :

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych w szkołach.
2. Zapewnienie szkoleń dla nauczycieli i rodziców, dostarczających wiedzy jak szybko i skutecznie reagować na pojawiające się problemy uzależnień.
3. Ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
4. Podejmowanie edukacji sprzedawców napojów alkoholowych.

Odpowiadające celowi głównemu Nr 4 :

1. Zwiększenie efektywności egzekwowania prawa w przypadku naruszenia zasad obrotu napojami alkoholowymi.
2. Natężenie działań edukacyjnych zmierzających do wyeliminowania nietrzeźwych kierowców na drogach
3. Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych oraz środowisk ukierunkowanych na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z uzależnieniami i przemocą.

VIII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:
  - 1) art. 11¹ ust. 1 „W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ ust.1 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych...”
  - 2) art. 18² ”Dochody z opłat za wydawane zezwolenia (...) wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, i nie mogą być przeznaczane na inne cele”.
2. Planowane środki wpływające z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na 2021 r. wyniosą: 300 000,00 zł.
3. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 r. wynoszą 186 220 zł. Zgodnie z przepisami przechodzą do wykorzystania na następny rok.

- 4 Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2020 r. przeznaczona jest łączna kwota **486 220,00 zł.**

IX ZASADY WYNAGRADZANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

- Osobom wchodzącym w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za wykonywane czynności:
  - za udział w posiedzeniu – 100 zł brutto,
  - za udział w kontroli 1 punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 80 zł brutto,
  - za prace administracyjne, wykonywane przez sekretarza Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wykonywane minimum dwie godziny jednorazowo, na polecenie Przewodniczącego w innych terminach niż posiedzenia Gminnej Komisji - każdorazowo wynagrodzenie wyniesie 80 zł brutto,
- Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane będzie w oparciu o listę obecności.
- Wynagrodzenie za udział w kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych wypłacane będzie w oparciu o protokół z kontroli.
- Wynagrodzenie za pracę administracyjną w Komisji wypłacane będzie w oparciu o listę obecności potwierdzoną przez Przewodniczącego Komisji.
- Wynagrodzenie dla Sekretarza i członków Komisji będzie wypłacane po przepracowanym kwartale na podstawie przedłożonych rachunków, potwierdzonych przez Przewodniczącego Komisji.
- Wynagrodzenie dla Przewodniczącego Komisji będzie wypłacane po przepracowanym kwartale na podstawie przedłożonego rachunku, potwierdzonego przez Burmistrza.

X ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Tabela 19. Zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych

Zadanie	sposób realizacji
<p>Odpowiadające 1 celowi głównemu:</p> <p>1. Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do leczenia i poradnictwa w chorobie alkoholowej, w tym uwzględniając warunki wynikające z obostrzeń pandemii koronawirusa.</p> <p>2. Udzielenie wsparcia organizacyjnego i lokalowego dla grupy samopomocowej AA „Zapora”</p> <p>3. Zwiększenie działań interwencyjnych w chorobie alkoholowej (przemoc, procedura Niebieskiej Karty)</p>	<p>1. Zatrudnienie psychologa, terapeuty uzależnień i pracownika socjalnego w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin – kontynuacja działalności.</p> <p>2. Zatrudnienie psychoterapeuty specjalisty uzależnień do współpracy z osobami zgłaszającymi się na spotkania AA „Zapora” w Dobczycach.</p> <p>3. Udzielenie wsparcia dla Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień, które pracują z pacjentami z terenu Gminy i Miasta Dobczyce i współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach.</p> <p>4. Finansowanie wynagrodzenia za pracę dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>5. Finansowanie wynagrodzenia dla lekarza biegłego oraz psychologa biegłego za badanie uzależnionych i wydawanie opinii.</p> <p>6. Finansowanie opłat sądowych od wniosków dot. osób skierowanych na przymusowe leczenie odwykowe.</p> <p>7. Finansowanie szkolenia dla przedstawicieli: Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policji, MGOPS, GKRPA, prac oświaty i służby zdrowia.</p>

	8. Zakup środków dezynfekujących i zabezpieczających w okresie pandemii koronawirusa, niezbędnych do pracy związanej z uzależnieniami i profilaktyką.
<p>Odpowiadające 2 celowi głównemu:</p> <p>1. Rozbudowanie i udostępnienie bazy sportowej dla mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem oferty dla dzieci i młodzieży.</p> <p>2. Wdrożenie programu rekreacyjno-integracyjnego dla mieszkańców na spędzanie wolnego czasu będącego alternatywą wobec uzależnień oraz zmianą dotychczasowych negatywnych i biernych wzorców.</p> <p>3. Zapewnienie ofert rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych dla mieszkańców gminy.</p> <p>4. Zapewnienie bezpiecznego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki.</p>	<p>1. Dofinansowanie zadań zmierzających do poprawy i modernizacji obiektów sportowych.</p> <p>2. Dofinansowanie zadań wspierających powstanie nowych, otwartych miejsc/obiektów rekreacyjno-sportowych w pobliżu osiedli mieszkaniowych, szkół i przedszkoli.</p> <p>3. Zorganizowanie imprez lokalnych połączonych z profilaktyką uzależnień skierowanych do ogółu mieszkańców lub wybranych grup docelowych.</p> <p>4. Dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych zawierających elementy profilaktyki uzależnień dla dzieci, młodzieży oraz dofinansowanie do imprez kulturalnych, rekreacyjnych propagujących zdrowe spędzanie wolnego czasu.</p> <p>5. Zorganizowanie zajęć sportowych, turystycznych, rekreacyjnych, profilaktycznych przy współpracy szkół, świetlic, MGOKiS, parafii dla dzieci nie mających możliwości wyjazdu na wakacje.</p> <p>6. Wsparcie finansowe dla świetlic środowiskowych i wiejskich już istniejących i nowopowstałych.</p> <p>7. Współfinansowanie zorganizowanych wyjazdów dla dzieci i młodzieży połączonych z profilaktyką uzależnień.</p>
<p>Odpowiadające 3 celowi głównemu:</p> <p>1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych w szkołach.</p> <p>2. Zapewnienie szkoleń dla nauczycieli i rodziców, dostarczających wiedzy jak szybko i skutecznie reagować na pojawiające się problemy uzależnień.</p> <p>3. Podejmowanie edukacji sprzedawców napojów alkoholowych.</p> <p>3. Udzielanie informacji mieszkańcom, gdzie szukać pomocy w problemach uzależnień i z nimi związanych sytuacjach kryzysowych, szczególnie w okresie pandemii koronawirusa.</p>	<p>1. Finansowanie programów profilaktycznych oraz konkursów w szkołach, w tym przewidziana forma zdalna w okresie pandemii koronawirusa.</p> <p>2. Współfinansowanie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na zorganizowanych wyjazdach.</p> <p>3. Szkolenie i wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia i abstynencji.</p> <p>4. Finansowanie szkoleń dla rodziców i nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych.</p> <p>5. Finansowanie szkoleń oraz innych działań dla osób i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przemocy domowej.</p> <p>6. Przystąpienie do kampanii społecznych np. „Postaw na rodzinę”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Przeciw pijanym kierowcom”, „No promil, no problem” i innych rekomendowanych przez PARPA.</p> <p>7. Zatrudnienie psychologa w szkołach do prowadzenia zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień z uczniami, nauczycielami i rodzicami</p> <p>8. Umieszczanie artykułów w gazecie lokalnej, na stronie gminy oraz w mediach społecznościowych nt. działań instytucji pomocowych.</p>
<p>Odpowiadające 4 celowi głównemu:</p> <p>1. Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych oraz środowisk ukierunkowanych na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z uzależnieniami.</p> <p>2. Zwiększenie efektywności egzekwowania prawa w przypadku naruszenia zasad obrotu napojami alkoholowymi.</p> <p>3. Działania edukacyjne zmierzające do wyeliminowania nietrzeźwych kierowców.</p>	<p>1. Przeprowadzenie konkursów zgodnie z ustawą o wolontariacie i pożytku publicznym na realizację zadań związanych z eliminacją szkód społecznych związanych z uzależnieniami oraz na alternatywne zachowania wobec uzależnień np. „Sport jako element szerszego programu profilaktycznego” oraz „Młodzi strażacy zdrowo, sportowo, bezpromilowo” lub innych.</p> <p>2. Wspólne kontrole GKRPA oraz Policji punktów sprzedaży napojów alkoholowych.</p> <p>3. Przy współpracy z Policją przeprowadzenie kampanii skierowanych do kierowców np. „No promil, no problem”, „Przeciw pijanym kierowcom” i innych rekomendowanych przez PARPA.</p>

XI ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Tabela 20. Zadania z zakresu narkomanii

Zadanie	sposób realizacji
<p>Odpowiadające 1 celowi głównemu:</p> <p>1. Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do poradnictwa w problemach narkomanii oraz prowadzenie działalności informacyjnej nt. specjalistycznego leczenia w tym zakresie.</p>	<p>1. Zatrudnienie psychologa i terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin.</p> <p>2. Dyżury pracownika socjalnego w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin.</p>
<p>Odpowiadające 2 i 3 celowi głównemu:</p> <p>1. Dostarczanie profesjonalnej wiedzy na temat problemu narkomanii i innych środkach psychoaktywnych dzieciom, młodzieży, nauczycielom i rodzicom a także zapewnienie im pierwszego kontaktu ze specjalistą w sytuacji problemowej w tym zakresie.</p> <p>2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych w szkołach.</p> <p>3. Zapewnienie szkoleń dla nauczycieli i rodziców.</p> <p>4. Zapewnienie dostępu do materiałów informacyjno-edukacyjnych.</p>	<p>1. Zatrudnienie psychologa specjalisty uzależnień do prowadzenia zajęć z uczniami, nauczycielami i rodzicami.</p> <p>2. Finansowanie programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki narkomanii oraz zachowań behawioralnych.</p> <p>3. Dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnienia od narkotyków.</p> <p>4. Zakup literatury i materiałów edukacyjnych o tematyce zagrożeń narkomanią z przeznaczeniem dla uczniów, nauczycieli i rodziców.</p>
<p>Odpowiadające 3 celowi głównemu:</p> <p>1. Zapewnienie ofert rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki oraz prowadzenie edukacji publicznej dla ogółu mieszkańców w obszarze profilaktyki i promocji zdrowego stylu życia, wykluczającego sięganie po środki psychoaktywne.</p>	<p>1. Dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych zawierających elementy profilaktyki uzależnienia od narkotyków.</p> <p>2. Dofinansowanie do wypoczynku letniego połączonego z profilaktyką uzależnienia od narkotyków.</p> <p>3. Zorganizowanie konkursów i imprez rekreacyjnych połączonych z edukacją nt. współczesnych zagrożeń, w tym od środków psychoaktywnych.</p> <p>4. Przystąpienie do ogólnopolskich kampanii społecznych np. „Dopalacze powiedz stop” i innych.</p> <p>5. Umieszczanie w gazecie lokalnej artykułów nt. problemów uzależnień oraz promocji zdrowego stylu życia.</p> <p>6. Zakup ulotek, informatorów i materiałów edukacyjnych o tematyce uzależnień od środków psychoaktywnych do udostępnienia instytucjom i mieszkańcom.</p>

XII INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

1. W miarę pozyskiwanych środków (za zezwolenia) mogą być realizowane inne przedsięwzięcia profilaktyczne nie ujęte do realizacji w Programie.
2. Nadzór nad realizacją Programu będzie prowadził Burmistrz poprzez Pełnomocnika ds. Uzależnień.